

POSTANOWIENIE

Dnia 12 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Karol Weitz

w sprawie ze skargi A. W.
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu
Okręgowego w W. z dnia 24 listopada 2011 r., sygn. akt II Ca (...)
w sprawie z wniosku P. H. i in. oraz Z. K.
przy uczestnictwie A. W., M. W. i A. Ł.
o powierzenie dalszego wykonywania umowy,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 12 grudnia 2018 r.,

1. odrzuca skargę,

**2. stwierdza, że każdy uczestnik ponosi koszty postępowania
wywołanego wniesieniem skargi o stwierdzenie niezgodności z
prawem prawomocnego orzeczenia związane ze swym udziałem
w tym postępowaniu.**

UZASADNIENIE

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku jest nadzwyczajnym środkiem prawnym, pozwalającym na zakwestionowanie orzeczeń, których wydanie stało się źródłem szkody, a które równocześnie pozostają w oczywisty i rażący sposób sprzeczne z prawem. Podstawę uwzględnienia skargi stanowić może wadliwość orzeczenia o zasadniczym i ewidentnym charakterze, nie zaś każdy, nawet marginalny czy wątpliwy, wypadek jego sprzeczności z prawem (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 października 2014 r., V CNP 15/14, nie publ. oraz z dnia 16 czerwca 2015 r., IV CNP 72/14,

nie publ.). Równocześnie, skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku posiada ściśle określony cel – służąc uzyskaniu prejudykatu w rozumieniu art. 417¹ § 2 k.c., niezbędnego do dochodzenia odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa w odrębnym postępowaniu.

Zgodnie z art. 424⁶ § 1 k.p.c., skargę wnosi się do sądu, który wydał zaskarżony wyrok, w terminie dwóch lat od dnia jego uprawomocnienia się. Reguła ta ma odpowiednie zastosowanie (art. 13 § 2 k.p.c.) w razie, gdy skarga skierowana została przeciwko prawomocnemu postanowieniu orzekającemu co do istoty sprawy wydanemu w postępowaniu nieprocesowym (art. 519² k.p.c.). Przyjmuje się, że termin do wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia ma podwójną – materialnoprawną i procesową – naturę. Jego procesowa funkcja oznacza, że wyznacza on okres, w którym skarga może być wniesiona, a jego niedochowanie wywołuje nie tylko skutki w zakresie prawa materialnego, ale także skutki jedynie procesowe (odrzućcie skargi – art. 424⁸ § 1 k.p.c.). Pierwiastek materialnoprawny i wynikająca z niego prekluzyjność terminu powodują, że nie jest możliwe przywróćcie tego terminu (art. 168 i nast. k.p.c., por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2007 r., I CNP 28/07, OSNC-ZD 2008, nr C, poz. 61, z dnia 14 czerwca 2010 r., III CNP 18/10, nie publ., z dnia 7 października 2011 r., I CNP 30/11, nie publ.). Funkcja procesowa tego terminu sprzeciwia się stosowaniu do niego instytucji zawieszenia lub przerwania (art. 121-123 k.c.).

Przedstawiona skarga wniesiona w dniu 12 grudnia 2017 r. od postanowienia Sądu Okręgowego w W. z dnia 24 listopada 2011 r. przez uczestniczkę A.W. złożona została po upływie terminu, o którym mowa w art. 424⁶ § 1 k.p.c. Postanowienie to jest postanowieniem wydanym w drugiej instancji na skutek apelacji uczestników postępowania A.W. i C.W. Oddalono nim apelację uczestników od postanowienia Sądu Rejonowego w W. z dnia 5 lipca 2007 r. Wynika z tego, że postanowienie z dnia 24 listopada 2011 r. stało się prawomocne z chwilą jego ogłoszenia, tj. w dniu 24 listopada 2011 r. Od tego dnia biegł również termin do wniesienia od tego postanowienia skargi o stwierdzenie jego niezgodności z prawem, który upłynął w związku z tym w dniu 24 listopada 2013 r.

Na bieg tego terminu nie miał wpływu fakt, że uczestnik C.W. od postanowienia z dnia 24 listopada 2011 r. w dniu 24 lutego 2012 r. wniósł skargę o wznowienie postępowania i że w toku postępowania wywołanego tą skargą wydane zostało w dniu 23 marca 2015 r. postanowienie o wznowieniu postępowania, a następnie skarga o wznowienie została oddalona postanowieniem z dnia 7 grudnia 2015. Wynika to z faktu, że – jak wskazano – do terminu określonego w art. 424⁶ § 1 k.p.c. nie stosuje się instytucji zawieszenia lub przerwania. Przedmiotowy termin biegł wobec tego nieprzerwanie, także po wniesieniu skargi o wznowienie postępowania. Oceny tej nie zmienia okoliczność, że w czasie rozpatrywania skargi o wznowienie postępowania uczestniczka A. W. wniosła skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem postanowienia z dnia 24 listopada 2011 r., która została odrzucona postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 2015 r., V CNP 19/15, przy założeniu, że wydanie w dniu 23 marca 2015 r. postanowienia o wznowieniu postępowania oznaczało, iż postanowienie z dnia 24 listopada 2011 r. utraciło walor prawomocności. Nawet przyjęcie tego stanowiska nie może zmienić tego, że wznowienie postępowania nastąpiło po dniu 24 listopada 2013 r., tj. po upływie określonego w art. 424⁶ § 1 k.p.c. dwuletniego terminu do wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, liczonego od dnia 24 listopada 2011 r.

Z opisanych wyżej przyczyn Sąd Najwyższy odrzucił skargę na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c., gdyż została ona wniesiona po upływie terminu określonego w art. 424⁶ § 1 k.p.c.

O kosztach postępowania Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 520 § 1 w związku z art. 108 § 1, art. 391 § 1, art. 398²¹, art. 424¹² i art. 13 § 2 k.p.c.